

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

YTTRANDE
2023-06-22

Ärendenummer
NV-03076-23

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över kommissionens förslag till direktiv om styrkande och kommunikation om uttalade miljöpåståenden (KN2023/02755)

Sammanfattning

Naturvårdsverket välkomnar EU-kommissionens ambition att harmonisera kraven på miljömärkning och motverka falska miljöpåståenden. Vi anser dock att förslaget borde förtydligas och kompletteras för att:

- Förtydliga att tillämpningsområdet ska omfatta endast särskilda påståenden (artikel 1).
- Etablera en definition av begreppet ”särskilda miljöpåståenden” (artikel 2).
- Reglera att miljöavtrycksmetoden bör tillämpas i fråga om miljöpåståenden som kan mätas med den metoden, och att det i så fall behöver tydliggöras i en ny bilaga hur miljöavtrycksmetoden ska tillämpas (artikel 3).
- Förtydliga vad som avses med ”likvärdighet” i styrkande av jämförande uttryckliga miljöpåståenden bör (artikel 4).

Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

Artikel 1 Tillämpningsområde

Naturvårdsverket anser att det är tydligt, utifrån den skrivna omfattningen enligt artikel 1.1, att förslaget omfattar uttryckliga påståenden. Vi bedömer däremot att det inte är tydligt om förslaget omfattar både allmänna och särskilda påståenden. Vår tolkning utifrån skäl 14 samt artikel 3.4 är att förslaget enbart omfattar särskilda påståenden vilket bör framgå av artikel 1.1.

Naturvårdsverket anser att en alternativ tydligare utformning av artikel 1.1 skulle kunna vara följande:

Detta direktiv omfattar enbart uttryckliga, särskilda miljöpåståenden...

Naturvårdsverket noterar att artikel 1.2 Styrkande av miljöpåståenden i enlighet med miljömärkningssystem utgår ifrån kriterier uppställda inom respektive system. Vi bedömer att konsekvensen av att vissa miljömärkningssystem är undantagna från kraven i direktivet innebär att det inte blir möjligt att göra

oberoende granskning av kriterierna. Vi anser att EU:s miljömärke samt EU:s miljömärke för ekologisk produktion bör omfattas av direktivet och artikel 1.2 (a) samt 1.2 (b) bör strykas, för att möjliggöra kravställande på kriterier.

Artikel 2 Definitioner

Naturvårdsverket konstaterar att det varken i direktivförslaget eller förslaget om mer konsumentmakt i den gröna omställningen¹ finns någon definition av begreppet ”särskilda miljöpåståenden”. För att tydliggöra omfattningen anser vi att det behöver etableras en definition av särskilt miljöpåstående utifrån det exempel som ges i skäl 9 i förslaget om mer konsumentmakt i den gröna omställningen.

Artikel 3 Styrkande av uttryckliga miljöpåståenden

Naturvårdsverket anser att miljöpåståenden som relaterar till en eller flera av de sorters miljöpåverkan som kan mätas med miljöpåverkanskategorierna i miljöavtryckssystemet bör ha en särställning. EU-kommissionen har tidigare analyserat metoder för miljöbedömningar och konstaterat ett behov av ökad metodologisk tillförlitlighet, och som svar på detta har kommissionen utvecklat miljöavtrycksmetoden.

Vi anser att miljöavtrycksmetoden bör tillämpas, vilket skulle kunna regleras genom tillägg av ny underpunkt (k) i artikel 3.1 med texten:

I det fall påståenden omfattar någon av påverkanskategorierna i miljöavtrycksmetoden ska bedömningen följa den procedur som beskrivs i bilaga I.

Naturvårdsverket anser vidare att en ny bilaga I skulle kunna utformas enligt följande för att specificera tillämpningen av miljöavtrycksmetoden, inbegripet att EU-kommissionen ges befogenheter att anta vissa genomförandeakter:

Bilaga I

Då ett miljöpåstående omfattar någon av de typer av resursanvändning eller miljöpåverkan som är en del av miljöavtryckssystemet och där det finns en PEFCR/OEFSR som är tillämpbar på produkten/näringsidkaren som påståendet relaterar till ska bedömningen ske enligt PEFCR:en/OEFSR:en.

Då ett miljöpåstående omfattar någon av de typer av resursanvändning eller miljöpåverkan som är en del av miljöavtryckssystemet och där det inte finns en PEFCR/OEFSR som är tillämpbar på produkten/näringsidkaren som påståendet relaterar till ska bedömningen ske enligt miljöavtrycksrekommendationen.

Då ett jämförande miljöpåstående omfattar någon av de typer av resursanvändning eller miljöpåverkan som är en del av miljöavtryckssystemet och där det finns en PEFCR/OEFSR som är tillämpbar på produkten/näringsidkaren som påståendet relaterar till och där samma PEFCR/OEFSR är tillämpbar på den produkt/näringsidkare som jämförelsen görs emot ska bedömningen ske enligt PEFCR:en/OEFSR:en.

Då ett jämförande miljöpåstående omfattar någon av de typer av resursanvändning eller miljöpåverkan som är en del av miljöavtryckssystemet

¹ Europeiska kommissionen (2022). Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV om ändring av direktiven 2005/29/EG och 2011/83/EU vad gäller mer konsumentmakt i den gröna omställningen genom bättre skydd mot otillbörliga affärsmetoder och bättre information. COM(2022) 143 final.

och där det inte finns en PEFCR/OEFSR som är tillämpbar på produkten/näringsidkaren som påståendet relaterar eller på den produkt/näringsidkare som jämförelsen görs emot ska bedömningen ske enligt miljöavtrycksrekommendationen.

Kommissionen har rätt att genom genomförandeakter introducera beräkningsverktyg samt databaser för att underlätta bedömning enligt miljöavtrycksmetoden.

Artikel 4 Styrkande av jämförande uttryckliga miljöpåståenden

Naturvårdsverket noterar att termen ”likvärdig” inte är närmare specificerad vilket vi ser som en otydlighet i tolkningen av bestämmelsen. Artikel 4.1 använder återkommande termen ”likvärdig” för att säkerställa jämförbarhet mellan produkter eller näringsidkare vid styrkande av jämförande miljöpåståenden. Vi bedömer att jämförbarhet mellan två systems miljöpåverkan inte nödvändigtvis är en funktion av att de har samma systemgränser – vi anser i stället att gränserna för respektive system behöver fastställas så att systemen som påståendet ska relatera till blir jämförbara.

Naturvårdsverket anser att detta kan förtydligas genom en ny punkt 4.1.e. där texten skulle kunna vara följande:

”likvärdighet” är vid jämförelse av två systems miljöpåverkan inte nödvändigtvis en funktion av identiska systemgränser. Det förhåller sig i stället så att likvärdighet inom ett jämförande påstående enbart kan uppnås på den nivå på vilken miljöpåverkan bedöms för respektive system – systemgränserna måste för respektive system fastställas på ett sådant sätt att dess miljöpåverkan blir jämförbar med det andra systemet.

Artikel 17 Sanktioner

Naturvårdsverket bedömer att förslaget till sanktionsbestämmelser artikel 17 i vissa delar kan vara problematiskt. Detta har vi beskrivit närmare i en konsekvensanalys² som har lämnats i samband med Naturvårdsverkets deltagande i den arbetsgrupp³ som Regeringskansliet har utsett för att stödja och bidra till förhandlingarna av EU-lagstiftningsförslaget.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Björn Risinger efter föredragning av biträdande avdelningschefen Johan Bogren.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit enhetschefen Kerstin Åstrand, miljöjuristen Danielle Andersson samt handläggarna Björn Spak och Dag Lestander.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

² Naturvårdsverket (2023). Konsekvensanalys av EU:s förslag till direktiv om verifiering och kommunikation om uttryckliga miljöpåståenden. PM med ärendenummer NV-10184-22.

³ Regeringskanslibeslut att inrätta Arbetsgrupp med uppgift att stödja och bidra till förhandlingarna av EU-lagstiftningsförslaget om Gröna påståenden. Miljödepartementets protokoll M2022/02200.

För Naturvårdsverket

Björn Risinger

Johan Bogren

Kopia till:
kn.ke.remisser@regeringskansliet.se